

v rozhodnutí čís. 5106 sb. n. s. bylo vyloženo, že zákonem čís. 230/1920 sb. z. a n. byl pro státní zaměstnance, vyhovující jeho předpokladům a podmínkám, založen právní nárok na přiznání jeho výhod. V souzeném případě jde však především o otázku, zda se na uplatnění tohoto nároku před soudem vztahují předpisy zákona ze dne 15. října 1925 čís. 217 sb. z. a n. Podle § 1 tohoto zákona ve všech případech, ve kterých úřad správní podle zákonů o tom vydaných rozhoduje o nárocích soukromoprávních, jest volno straně tímto rozhodnutím dotčené po vyčerpání opravných prostředků dovolávati se nápravy ve výroku o těchto nárocích pořadem práva. V souzeném případě jde o nárok soukromoprávní, což dovolatel ani nebere v pochybnost, avšak hájí názor, že ministerstvo železnic nerozhodovalo o jeho soukromoprávním nároku jako úřad správní. Ale v tom nelze dovolateli přisvědčiti. Již ze zákona čís. 230/1920 sb. z. a n. (§ 3 odst. (2), § 8 odst. (2) a § 11 odst. 2) vyplývá, že rozhodování o žádostech za přiznání výhod podle tohoto zákona náleží příslušnému ústřednímu úřadu. V § 2 vlád. nař. ze dne 4. června 1920 čís. 382 sb. z. a n., vydaného na základě § 21 zákona čís. 230/1920 sb. z. a n., bylo pak výslovně stanoveno, že o žádostech za poskytnutí výhod podle tohoto zákona rozhoduje ústřední úřad v dohodě s ministerstvem financí a vnitra. Nemůže tudíž býti pochybnosti o tom, že ministerstvo železnic rozhodovalo o žalobcově žádosti za přiznání soukromoprávního nároku jako úřad správní podle zákona o tom vydaného, a ježto proti rozhodnutí tohoto ústředního úřadu, jenž rozhodoval s konečnou platností, neměl žalobce další opravný prostředek v řízení správním, jsou splněny všechny podmínky § 1 odst. 1 zák. čís. 217/1925 sb. z. a n. Podle § 6 téhož zákona lze v případech, ve kterých rozhodl s konečnou platností správní úřad po dni, kterého nabyla účinnosti ústavní listina ze dne 29. února 1920 čís. 121 sb. z. a n., a přede dnem, kterého nabyl tento zákon účinnosti, podati žalobu v dalších devadesáti dnech po účinnosti tohoto zákona, t. j. po dni 31. října 1925. Nižšími soudy bylo zjištěno, že o žalobcově žádosti za přiznání výhod podle zákona čís. 230/1920 sb. z. a n. rozhodlo ministerstvo železnic v dohodě s ministerstvem financí a vnitra již výnosem ze dne 8. června 1922 s konečnou platností, tedy po dni, kterého nabyla účinnosti ústavní listina, a přede dnem, kterého nabyl účinnosti zákon čís. 217/1925 sb. z. a n. Ježto žaloba byla podána teprve dne 22. června 1930, byla nižšími soudy právem zamítnuta pro uplynutí propadné lhůty devadesáti dnů, stanovené v § 6 zákona čís. 217/1925 sb. z. a n. Zmeškáním této propadné lhůty zanikl žalobní nárok vůbec a na tom již nemohlo nic změnit, podal-li žalobce bezúspěšný rozklad proti konečnému zamítavému rozhodnutí a potom opětovně žádosti o přiznání těchže výhod. Jest proto mylný dovolatelův názor, že lhůta k podání žaloby počala plynouti teprve dnem, kdy mu byl doručen výnos ministerstva železnic ze dne 26. dubna 1930, kterým bylo projednání jeho opětné žádosti odepřeno. Vzhledem k tomu, že žalobní nárok zanikl preklusí, není třeba se obíratí otázkou jeho věcné oprávněnosti.

Čís. 13857.

Nelze vyhověti žalobní žádosti, pokud se domáhá placení služného i po ukončení jednání v první stolici.

Bylo-li ve služební smlouvě definitivního zaměstnance se spolkem ujednáno, že zaměstnanec může být propuštěn za těch podmínek, za nichž může být propuštěn státní úředník, nebyl spolek oprávněn rozvázati služební poměr výhradně jen z úsporných důvodů podle zákona ze dne 22. prosince 1924, čís. 286 sb. z. a n.

Ustanovením § 29 zákona o pracovních soudech ze dne 4. července 1931, čís. 131 sb. z. a n., nebyla dotčena čtrnáctidenní lhůta k p l n ě n í, jež platí i ve sporech z pracovního poměru před pracovními soudy.

(Rozh. ze dne 18. října 1934, Rv II 477/34.)

Žalobce byl účetním úředníkem žalovaného spolku. Podle § 16 služební smlouvy mohl být žalobce propuštěn ze služeb žalovaného spolku jen za těch podmínek, za kterých může být propuštěn úředník státní. Žalovaný spolek po nezdařeném pokusu zavést se žalobcem disciplinární řízení a po odmítnutí žalobce podepsati návrh nové smlouvy služební rozvázal se žalobcem po rozumu § 16, 9 a 13 zák. čís. 286/24 služební poměr ihned dnem 31. října 1932 s odbytým 3.420 Kč s nabídkou, že mu bude zvýšeno na 5.130 Kč, jestliže žalobce do 8 dnů ohlásí dobrovolný odchod z činné služby. Žalobce tak neučinil a dopisem ze dne 19. října 1932 neuznal svoje propuštění a proti němu se ohradil. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaném spolku jednak nedoplatku služného jednak, by bylo uznáno právem, že se určuje, že list ze dne 15. října 1932, jímž rozvázán byl služební poměr a žalobce zbaven místa úředníka s odbytým jednou pro vždy, jest proti žalobci bezúčinný, že žalobce zůstává i nadále úředníkem žalovaného spolku, jako před tímto dopisem s plnými požitky, t. j. s platem 1.293 Kč měsíčně a s novoročním 1.293 Kč a že žalovaný spolek jest povinen, by žalobce uvedl do služebního poměru jako úředníka do 14 dnů pod exekucí a, by bylo určeno, že list (výměr) žalovaného ze dne 15. října 1932 jest proti žalobci bezúčinný i potud, pokud tímto listem bylo žalobci dnem 1. října 1932 zastaveno měsíční služné a že jest tudíž žalovaný spolek povinen žalobci na měsíčním služném, počínajíc dnem 1. listopadu platiti 1.293 Kč s 5% úroky z té které částky až do zaplacení, služné až do pravomoci rozsudku dospělé do 14 dnů pod exekucí, budoucně vždy předem toho kterého 1. měsíce. P r o c e s n í s o u d p r v ě s t o l i c e (pracovní soud) uznal žalovaný spolek povinným zaplatiti žalobci nedoplatek služného do 14 dnů pod exekucí, jinak žalobu zamítl a uložil žalobci, by nahradil žalovanému $\frac{4}{5}$ útrat do 14 dnů pod exekucí. V otázce, o níž tu jde, uvedl v d ů v o d e c h: Poněvadž, jak mezi stranami nesporno a jak také souhlasí s § 16 služební smlouvy mezi stranami sjednané dne 26. října 1929 a pro žalobce platné již od 1. října 1928, žalobce jako definitivní úředník mohl žalovaným spolkem být propuštěn jen za těch podmínek, za kterých může být propuštěn úředník státní, jest řešiti jen otázku, zda použil žalovaný spolek správně při propuštění žalobce §§ 9 a 13 zák. čís. 286/1924 a zda jsou v souzeném případě dány veškeré zákonné předpoklady pro toto propuštění. Ježto zákon o úsporných opatřeních ve státní správě nabyl účinnosti dnem 1. ledna 1925 (§ 31 zák.) a tato jeho účinnost nebyla, pokud jde o zaměstnance státu, omezena jen na dobu jednoho roku, jak tomu jest u za-

městnanců jiných veřejnoprávních korporací (§ 28 zák.), má soud za to, že žalobce při podpisu služební smlouvy věděl neb alespoň při obvyklé opatrnosti věděti musil, že neodporovalo by § 16 služební smlouvy rozvázání služebního poměru s ním podle § 9 a 13 zák. čís. 286/24. Odvolací soud k odvolání žalobce napadený rozsudek potvrdil, připojiv se v otázce, o niž tu jde, k názoru prvního soudu, a uvedl dále v důvodech: Pokud odvolatel vytýká, že soud neměl stanovit čtrnáctidenní lhůtu k plnění ani pro plnění, k němuž byla odsouzena žalovaná strana jemu, ani pro zaplacení útrat, k němuž byl odsouzen on žalované, nýbrž lhůtu patnáctidenní, nelze k této výtce přisvědčiti. Zákon o pracovních soudech sice stanoví odchýlně od civilního soudního řádu lhůtu k odvolání na patnáct dnů, nezměnil však tímto speciálním ustanovením předpis pro plnění závazků, k nimž strana jest rozsudkem uznána povinnou, takže lhůta čtrnáctidenní k plnění nebyla tímto ustanovením dotčena a platí i ve sporech z pracovního poměru před pracovními soudy. Ostatně odvolatel sám to uznává, když sám v žalobě i v odvolání navrhoval, aby žalovaná byla odsouzena k plnění žalobního nároku do 14 dnů pod exekucí.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by, doplně řízení, znovu rozhodl.

Důvody :

Předem jest se zabývati výtkou dovolatelova odpůrce, že žalobní žádání jest nepřipustné. Žaloba domáhá se kromě určení, že výměr žalovaného spolku, podle něhož byl žalobce propuštěn ze služeb žalované strany, je proti němu bezúčinný, hlavně výroku, že žalovaný spolek jest povinen smlouvu dodržeti (žalobce zase zavést do služebního poměru) a poskytnouti mu jeho služební příjmy v žalobě blíže uvedené. Jde o žalobu o plnění s nadbytečným návrhem na zjištění předurčujícího právního poměru. Přípustnost tohoto určovacího návrhu nelze posuzovati podle § 228 c. ř. s. (sb. n. s. čís. 9113, 9348 a j.). Pokud se žalobce domáhá na žalovaném i placení služného v době po ukončení jednání v první stolici, nebude ovšem lze této žádosti vyhověti z důvodů, jež nejvyšší soud dovodil v obdobném případě ve svém rozhodnutí sb. n. s. čís. 9654. Tu jde však již o otázku meritorního vyřízení sporu a nikoliv o otázku formální přípustnosti žalobní žádosti. V tomto sporu jde jen o výklad § 16 služební smlouvy ze dne 26. října 1929, podle níž žalobce byl ustanoven definitivním úředníkem u žalovaného spolku a mohl býti propuštěn ze služeb »jen za těch podmínek, za kterých může býti propuštěn úředník státní«. Jde o to, zda žalobce mohl býti propuštěn jen na základě disciplinárního nálezu podle obdoby ustanovení pro státní úředníky, či též z úvah a za podmínek v restriktivním zákoně čís. 286/1924 uvedených. Podle zjištění nižších soudů byl žalobce služební smlouvou ze dne 26. října 1929 žalovaným spolkem definitivně přijat jako účetní úředník. Zákon čís. 286/1924 sb. z. a n. zmiňuje se v druhém odstavci § 16 jen o propuštění přebytných vypověditelných zaměstnanců, kdežto, pokud se týká nevypověditelných zaměstnanců, odkazuje k ustanovením §§ 9 až 15 zákona. V těchto ustanoveních zákona nejde však o propuštění, nýbrž o přeložení do trvalé výslužby, ať již na vlastní žá-

dost zaměstnancovu (dobrovolný odchod § 9), nebo bez takové žádosti opatřením úřadu (nucený odchod § 13). Podle smlouvy, jíž byl upraven žalobcův pracovní poměr, bylo ustanoveno, že žalobce může býti jen propuštěn za těch podmínek, za kterých může býti propuštěn úředník státní, a proto je zřejmo, že strany ujednaly obdobné použití příslušných předpisů pro státní úředníky jen na rozvázání služebního poměru propuštěním, o něž však v souzeném případě vůbec nejde, a že předpisů zákona č. 286/1924 o »přeložení do výslužby« nelze obdobně použít na služební poměr žalobcův. Ježto však, jak dovozeno, restriktivní zákon č. 286/1924 sb. z. a n. není předpisem normujícím propuštění státních úředníků a nemluví o propuštění nevypověditelných zaměstnanců vůbec, pochybily nižší soudy, když přiznaly žalovanému spolku oprávnění, by služební poměr žalobcův rozvázal výhradně jen z úsporných úvah podle ustanovení tohoto výjimečného zákona (čís. 4 § 503 c. ř. s.).

Pokud žalobce ještě vytýká, že soud neměl stanovit čtrnáctidenní lhůtu k plnění, nýbrž lhůtu patnáctidenní, nejvyšší soud schvaluje právní závěr odvolacího soudu o neopodstatněnosti této výtky a stačí tu odkázati k důvodům napadeného rozsudku.

Čís. 13858.

Pozemková reforma.

Vlastník zbytkového statku, stíženého patronátem, vážnoucím původně na celém velkostatku, jest oprávněn usnesení o rozvrhu přejímací ceny za část velkostatku, převzatou Státním pozemkovým úřadem, odporovati v tom, že uhražovací jistina vypadající z přejímací ceny na patronát byla prý stanovena podle dohody mezi Státním pozemkovým úřadem a bývalým vlastníkem převzatých nemovitostí.

(Rozh. ze dne 19. října 1934, R I 295/34.)

V usnesení, jímž byla rozvržena přejímací cena za nemovitosti převzaté Státním pozemkovým úřadem od velkostatku v S., bylo z přejímací ceny 3,200.000 Kč sraženo 200.000 Kč jako zajišťovací kapitál na uhražování patronátních břemen vážnoucích na nemovitostech převzatých státem od velkostatku S. K rekursu vlastníka zbytkového statku a finanční prokuratury rekursní soud napadené usnesení zrušil a uložil prvému soudu, by, doplně řízení, znovu rozhodl. **D ů v o d y:** Podle § 48 náhradového zákona určí hodnotu věcných břemen soud přibíra jednoho nebo dva znalce podle průměrné hodnoty oprávnění nebo plnění v letech 1913—1915. Ovšem na místě určení hodnoty té soudem může nastoupiti dohoda řádně uzavřená a schválená. Jest sice pravda, že česká finanční prokuratura původně tvrdila, že k takové dohodě došlo, avšak ještě včas, před vydáním rozvrhového usnesení, toto prohlášení odvolala, tvrdíc, že úmluva o zajištění patronátních závazků nebyla schválena zemským úřadem jakožto úřadem dohlédacím. Vzhledem k tomu bylo věcí soudu, by se přesvědčil z úřadu o pravoplatnosti dohody ať k tomu byl dán podnět kdykoliv před vydáním rozvrhového usnesení, neboť církev jest pod zvláštní ochranou zákona (§ 17 zák. č. 100/31) a jest v jejím zájmu řádné zajištění patronátních břemen a ří-